

Хеликоптерите за гасене на пожари: първото решение е намерено, но то е временно

- *Пожарът между Югово и Нареченските бани в Родопите показва, че намирането на решение за гасене на пожари от въздуха е повече от спешно.*
- *В търсене на решения се срещнаха усилията на НПО и депутати, които доведоха до две срещи в Народното събрание.*
- *Предложение за действие още сега вече има, ако НС и правителството действат спешно, хеликоптери може да има още през февруари – март догодина.*

Инициативата за закупуване на хеликоптери за гасене на горски пожари, която започнахме от „Зелени закони“ преди около три месеца, получи неочаквано развитие. В търсене на решения обединихме усилията си с работещите по проблема колеги от WWF – България и народните представители от „Демократична България“ Борислав Сандов и Велизар Шаламанов. В края на юли и началото на август тези усилия доведоха до редица срещи в различни формати, за да се стигне до 17 август, когато в НС беше организирана дискусия по проблемите, организирана от Сандов и Шаламанов. Присъстваха представители на повечето институции, които имаха отношение към проблема: заместник министър-председателят, отговарящ за средствата от ЕС, Атанас Пеканов, заместник-министърът на финансите Ваня Стойнева, директорът на ГД ПБЗН, главен комисар Николов, представители на МЗХГ, ИАГ, ОПОС, Центъра на НАТО за управление на кризи, НПО, експерти от авиацията и борбата с пожарите. Важно обаче е да споменем отсъстващите, защото сред тях има институции с права и задължения по линия на въздухоплаването – гражданско и военно. Това са МТИТС и Министерството на отбраната. Отсъстваха и представители на МОСВ, но като знаем за все още скритите от обществото бури вътре в министерството, не се учудваме от този факт. Той по-скоро е сигнал, че МОСВ поема по лош път отново.

Тази първа дискусия показва нещо важно – ако се работи целенасочено, нещата могат да се случат. Макар че – като всяка първа среща по дадена тема – и тя беше изпълнена с повече общи и по-малко конкретни изказвания, стана ясно, че:

- никой не отрича необходимостта от техника за превенция и гасене на пожарите от въздуха, въпросите са каква да бъде тя и цената, на която ще бъде получена;
- има необходимост от ясна дългосрочна стратегия за превенция и гасене на пожарите, която да включва съвременни подходи и методи на действие;

Проектът "Граждани и експерти за прилагане на зелените закони", се изпълнява с финансовата подкрепа на Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП. Основната цел на проекта е чрез повишаване на ангажираността на гражданите с околната среда и участието им при формулирането на политики да постигнем балансирано развитие и устойчиво използване на природните ресурси.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение за изследователски практики и при никакви обстоятелства не може да се приема, че той отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България. www.activecitizensfund.bg

Появиха се и първите конкретни предложения за възможни варианти за действие, както по отношение на намирането на хеликоптери, така и по структурирането на техния собственик и оператор. Основните въпроси бяха свързани с това, кои са най-ефективните и бързи методи България да се сдобие с необходимата техника за гасене по въздуха. Някои от представителите на институциите отбелязаха и с какво разполагат и какво им е необходимо като хора, техника и материална база. Ние, от „Зелени закони“, поставихме въпроса по-широко – горите носят полза на страната ни не само като източник на дървесина и други продукти, но и в много по-широк смисъл. Затова не бива да се подхожда с елементарните сметки за цената и непосредствените финансово-икономически ползи и разходи, а на опазването от пожари да се гледа като стратегически проблем, тясно свързан с очакваните промени в регионалния климат.

Времето между първата и втората среща в НС използвахме за уточнения, изясняване на факти, обстоятелства и възможности, напасване на позиции.

Втората среща в НС се състоя на 27 август и имаше чисто работен характер. От нея излязоха няколко предложения:

- Най-бързото решение, за да има работещи хеликоптери още за следващата година, е да се ремонтират 4 броя хеликоптери Ми-17, собственост на БА в двата български завода, които имат капацитет да направят това.
- Към момента най-подходящ оператор на хеликоптери за борба с пожарите се оказва Държавният авиационен оператор (Авиоотряд 28).
- Необходимо е да се извършат спешни действия, за да се използват и средствата по ОПОС, с които да се закупят нови хеликоптери. Тъй като процесът ще отнеме 2-3 години, тези действия трябва да започнат незабавно.
- Борислав Сандов и Велизар Шаламанов ще инициират текст за Решение на НС, което да ангажира правителството с решаване на проблема.
- България може да се превърне в център за регионална координация на превенцията и борбата с пожарите.

Сега на ход са парламентът и правителството. Последното трябва да извърши серия от спешни действия, за да може напролет България да има поне 4 готови за действие хеликоптери с подготвени екипажи. Те трябва да включват като минимум следните 4 стъпки:

1. прехвърляне на собствеността на хеликоптерите от ВВС към ДАО - Авиоотряд 28,
2. организиране и провеждане на ремонтите за споменатите по-горе 4 б. Ми-17,
3. създаване на протоколи за начина на използването им,
4. подготовка на екипажи.

В същото време така оформилата се работна група следва да продължи да работи за намирането на най-ефективния за страната модел на превенция и борба с пожарите в дългосрочен план. **Наличните климатични модели за следващите десетилетия предполагат повишаване на рисковете, което означава и повече усилия от страна на институциите, а и на гражданите.**